

Tolkappiyam: tamilkielen ja -kulttuurin perusteos

Esa Itkonen

Kielitieteellisessä kirjallisuudessa Intian kielitiede samastetaan yleensä sanskritinkieliseen perinteeseen. Tämä on sinänsä ymmärrettävää, koska yhden kielen kuvaukseen keskittyvässä kielioppiteoriassa juuri Painin (n. 400 e.Kr.) sanskritinkielinen kielioppi edustaa vielä tänäkin päivänä alansa huippua. Kyseessä on tilanne, jota ei esiinny missään muussa tieteessä: vanhin säilynyt teos on omalla alallaan yhä maailman paras. Yksi lisäsyys sanskrit-keskeisyyteen on varmastikin ollut se, että indoeurooppalaisena kielenä sanskrit on joutensakin itsestään selvästi hyväksytty klassiseksi kulttuurikieleksi muinaiskreikan ja latinan rinnalle.

Intian niemimaalla puhutaan kuitenkin myös muihin kieliperheisiin kuuluvia kieliä. Sanskritista - tai pikemminkin sen puhekielisestä versiosta – polveutuvien indo-arjalaisten kielten (= hindin, kashmirin, bengalin jne) rinnalla suurimman kieliperheen muodostavat dravidakielet. Niistä tärkeimmät ovat tamil, telugu, kannada ja malayalam. Tamilia puhutaan Intian niemimaan eteläisimmässä osassa ja Sri Lankassa. Tämä maantieteellinen sijainti selittää sen, miksi dravidakielisistä kulttuureista juuri tamilkulttuuria pidetään itsenäisimpänä suhteessa alkuaan sanskritinkieliseen arjalaiskulttuuriin. Tamilinkielinen kirjallisuus on myös vanhempaa kuin muilla dravidakielillä laadittu kirjallisuus.

Vanhin säilynyt tamilinkielinen teos on kielioppi *Tolkappiyam* ('vanha kirja'), joka ainakin pääosaltaan on laadittu melko tarkkaan ajanlaskumme alussa. Hieman nuorempaa on ns. *cankam*- tai *sangam*-kirjallisuus, josta on säilynyt yli 2000 lyhyehköä rakkaus- tai sankarirunoa. Ne ovat 473 eri runoilijan laatimia, mikä on osoitus huomattavasta taiteellisesta aktiivisuudesta. *Cankam* tarkoittaaakin (lähinnä myyttistä) 'runoakatemiaa'.

Tolkappiyamin kuvaamaa kielimuotoa luonnehditaan muinaistamilin varhaisvaiheeksi. *Cankam*-runouden kieli puolestaan edustaa muinaistamilin keskivaihetta, joka päättyy vuosien 300 ja 400 vaiheilla. Näiden luonnehdintojen perusteella voisi kuvitella, että *Tolkappiyamin* tutkima kieli on hyvinkin kaukana nykytamilista. Näin ei kuitenkaan ole laita. Kun ottaa vertailukohdaksi sellaiset vastaavana ajanjaksona tapahtuneet muutokset kuin romaanisten kielten kehittymisen (vulgaari)latinasta tai hindin kehittymisen keski-into-arjalaisesta kielimuodosta (ks. Masica 1991: 53-55), voi todeta, että kielen rakenteen kaikilla tasoilla, so. äänne-, muoto- ja lauseopissa, nykytamil on säilynyt ällistytävän lähellä tamilin varhaisinta dokumentoitua edustumaa. Ja tässä ei 'nykytamililla' edes tarkoiteta sen ylätyylistä tai kirjallista versiota (*centamiz*) vaan nimenomaan sen puhekielistä versiota (*kotuntamiz*) sellaisena kuin esim. Asher (1985) on sitä kuvannut.

On selvää, että *Tolkappiyamiin* tutustuminen on monella tavalla kiintoisaa. Ilmeisimmän näkökulman tarjoaa kielitieteen historia, ja tässäkin voidaan vielä erottaa kaksi eri aspektia. Kielitieteen 'maailmanhistorian' kannalta on tärkeää tutkia sitä, missä määrin toisistaan riippumatta syntyneet ja kehittyneet tutkimusperinteet muistuttavat toisiaan. Sen, mikä niissä on yhteistä, täytyy olla luonteeltaan universaalialia (vt. Itkonen 1991). Toisaalta on tietysti selvää, että tietyn perinteen ei tarvitse olla riippumaton muista perinteistä, jotta se muodostaisi kiinnostavan tutkimuskohteen.

Ensiksi on todettava, että *Tolkappiyam* on ilmeisesti saanut vaikutteita sanskritinkielisestä tutkimusperinteestä – sellaiseen viitataan kirjan esipuheessa -, joten se ei tarjoa kielitieteen universaalihistorian kannalta riippumatonta evidenssiä. Mutta toiseksi on lisättävä, että *Tolkappiyamin* edustama perinne on toinen kuin Paainin, joten tässä mielessä sillä on oma itsenäinen mielenkiintonsa.

Tärkeintä on kuitenkin todeta, että – toisin kuin esim. Paainin kieliopin – *Tolkappiyamin* mielenkiinto ei suinkaan rajoitu pelkästään kielitieteeseen (ja sille perustuvaan tieteenhistoriaan ja -filosofiaan). *Tolkappiyam* rakentuu kolmesta osasta: ensimmäisen osan *Euttatatikaram* nimessä esiintyvän sana *euttu* (= 'kirjain'/äänne'), ja niinpä se käsittelee

äänneoppia. Toisen osan *Collatikaram* nimessä esiintyy sana col (= 'sana'), joten se käsittelee muoto-oppia, lauseoppia ja osaa sanastosta. Näiden osien sisältö voidaan siis määritellä aivan täsmällisesti nykykielitieteen käsittein. Kolmannen osan *Porulatikaram* nimessä esiintyvä sana porul vastaa käytöltään suurin piirtein latinan sanaa res. Se voi merkitä sanan tai lauseen merkitystä ja/tai tarkoitetta, mutta sillä on myös sellaisia yleisempiä merkityksiä kuin '(puheen)aihe' ja 'asia'. Tässä se merkitsee nimenomaan runouden tematiikkaa ja samalla sitä tapaa, jolla se on ilmaistava. 'Runouden tematiikka' -nimikkeen alla esitetään pienimpiä yksityiskohtia myöten ajanlaskumme alussa eläneen yläluokkaisen tamilin maailmankuva, jossa voidaan erottaa yksilöllinen, yhteisöllinen ja kosmologinen aspekti. *Tolkappiyamin* kolmas kirja ylittää siis kielitieteen rajat ja edustaa – ikään kuin kirjallisuustieteen välityksellä – kulttuurin tutkimusta sanan laajimmassa mielessä. Jo kahdessa ensimmäisessä osassa on jaksoja (etenkin *Collatikaramin* kahdeksas luku), jotka selvästi ennakoivat kolmannessa osassa tapahtuvaa siirtymistä kielitieteen yli. Juuri tässä suhteessa *Tolkappiyam* eroaa täysin sellaisista klassisista kieliopeista kuin Painin Aadhyaya, joka siis aloittaa (dokumentoidun) sanskritinkielisen perinteen, tai Sabawaihin (k. 793) *Al-Kitab*, joka aloittaa Arabian kielitieteen, tai Apollonios Dyskoloksen (n. 200 j.Kr.) *Peri syntaxeas*, joka on läntisessä perinteessä vanhin säilynyt lauseopin kuvaus.

Alkukieli vs. kommentaari

Perinnettä luovien klassisten teosten tutkimuksen yhteydessä korostuu kommentaarien merkitys. William Jonesin vuonna 1786 esittämän tunnetun luonnehdinnan mukaan Paini on "dark as the darkest oracle" eli hämärä kuin hämärin oraakkeli. Vastaavasti *Al-Kitabin* saksantajan G. Jahnin v. 1895 esittämän arvion mukaan Sabawaihi on arabigrammaatiikoista "der ältteste und dunkelste" eli vanhin ja hämärin (mutta myös paras). Aivan samassa hengessä *Tolkappiyamin* ranskantaja Jean-Luc Chevillard (1996: 23) toteaa, että teoksen sisältö on sellaisenaan usein pelkkä "rébus sybillin" eli oraakkelimainen arvoitus. Yksimielinen käsitys kaikissa näissä tapauksissa on se, että olisi järjetöntä yrittää lukea alkutekstiä ilman edeltävää perehtymistä kommentaarikirjallisuuteen.

On kuitenkin kiinnostavaa todeta, että tiettyä vaihtelua esiintyy siinä, miten alkutekstin ja kommentaarin suhde tulkitaan ja arvotetaan. Ensi näkemältä tuntuu itsestään selvältä, että ajallinen järjestys ja tärkeysjärjestys vastaavat toisiaan: alkuteksti on primaari ja kommentaari on sekundaari. Painokkaan vahvistuksen tälle 'vakiokäsitykselle' ovat äskettäin antaneet S. D. Joshi ja J. A. F. Roodbergen (1992), jotka kuuluvat modernin Paini-tutkimuksen keskeisiin hahmoihin. Tutkittuaan Painia yli 20 vuoden ajan Patañjalin (n. 150 e.Kr.) 'suuren kommentaarin' pohjalta ja julkaistuaan 12 laajaa teosta he ilmoittavat hylkäävänsä tämän lähestymistavan ja ryhtyvänsä tarkastelemaan Painia mahdollisimman 'suoraan' (joskin käyttäen samalla hyväkseen aiemmin vähemmälle huomiolle jäänyttä kommentaariperinnettä). Chevillard (1996: 23-24) sitä vastoin ilmoittaa, että *Tolkappiyamin* tapauksessa kommentaari on hänen mielestään itse asiassa alkutekstiä tärkeämpi. Tämä väite kuulostaa paradoksaaliselta, mutta se on otettava vakavasti. On pyrittävä entistä selvemmin erottamaan toisistaan ne tapaukset, joissa kommentaari pelkästään tekee alkutekstin ymmärrettäväksi, ja ne, joissa se ylittää alkutekstin.

Jälkimmäiset tapaukset voidaan edelleen jakaa (ainakin) kolmeen alaluokkaan. Ensiksikin on mahdollista, että alkuteksti esittää aineiston ja kommentaari esittää siitä analyysin. Muinaistamilin muoto-opin käsittely *Tolkappiyamin* toisessa osassa näyttäisi tarjoavan tästä ainakin muutaman esimerkin.

Toiseksi on mahdollista, että alkutekstissä esitetään pelkästään viitteellisesti se, mikä oletetaan tutuksi jokaiselle kuulijalle tai lukijalle. Sittenkin tämä yhteinen tieto on yleensä hävinnyt, joten kommentaari joutuu rekonstruoimaan sen eli esittämään sen – ehkä ensimmäistä kertaa – täsmällisessä muodossa. Tämä näyttäisi pätevän *Tolkappiyamin* kolmannen osan ensimmäisen luvun alkujaksosta (ks. alempana).

Kolmanneksi on mahdollista, että alkuteksti esittää pelkän vihjeen, jonka kommentaari laajentaa teoriaksi. Erinomaisen esimerkin tästä tarjoaa koko länsimaisen syntaksin historia. *Peri hermeneias* -teoksensa parilla alkusivulla Aristoteles esitti muutamia lauseen rakennetta koskevia hajanaisia mietteitä; keskiajalla jokainen itseään kunnioittava filosofi ja/tai grammatikko kommentoi tätä lyhyttä jaksoa kymmeniä

sivuilla (ks. Arens 1984); näin muokatuista käsityksistä tuli sitten keskeinen (ja tiedostamaton) osa länsimaista syntaksin teoriaa, ja ne vaikuttavat yhä tänä päivänäkin. Samantyyppisen esimerkin tarjoaa Painin sääntö *samartha padavidhi* ('yhteismerkityksinen sanasääntö', so. 'sääntö soveltuu samanaikaisesti kahteen tai useampaan sanaan vain sillä ehdolla, että niiden merkitykset liittyvät toisiinsa'). Se toimi kimmokkeena sille, että 'merkitys vs. tarkoite' -distinktion tutkimus tuli osaksi painilaista perinnettä. Patañjali esitti tästä säännöstä kaikkiaan 213 kommenttia, ja Joshi (1968) omisti sen analyysille 242-sivuisen kirjan.

Kommenttaari voi siis tosiaankin olla alkutekstiä tärkeämpi. Tässä mielessä Chevillard on siis oikeassa. Mutta hän näyttää *lisäksi* syyllistyvän seuraavaan ajatusvirheeseen: kommentaari on tärkeämpi (eli 'primaari') yksinkertaisesti siitä syystä, että ilman sitä emme ymmärtäisi alkutekstiä. Yhtä hyvin hän voisi sanoa, että koska emme näe tähtiä ilman kaukoputkea, astronomiassa kaukoputki on tähtiä tärkeämpi.

Pohjalla vanha perinne

Yleisesti oletetaan, että *Tolkappiyamin* on laatinut yksi ainoa henkilö (joskin kolmas osa on säilyneessä muodossaan luultavasti myöhemmän kehittelyn tulosta). Hänestä käytetään yksinkertaisesti kirjan nimestä johdettu nimitystä *Tolkappiyaar*. Kirjassa esiintyy ritualistinen toisto "Kuten oppineet sanovat", mikä osoittaa, että se perustuu suhteellisen pitkälle edeltävälle (ja nimenomaan tamilinkieliselle) perinteelle.

Seuraavassa annan yleisluonnehdinnan *Tolkappiyamin* rakenteesta ja sisällöstä. Yksityiskohtaisemman tarkastelun nimenomaan muoto- ja lauseopista tulen esittämään toisessa yhteydessä.

Tolkappiyamin teksti on runomuotoinen. Se sisältää kolme osaa (*atikaram*), joista jokainen jakautuu yhdeksään lukuun (*iyal*). Yhden ja saman kirjan luvut ovat keskenään suurin piirtein yhtä pitkät. Ensimmäinen osa sisältää 420, toinen osa 463 ja kolmas osa 659 'sääntöä' (joista perinteellisesti käytetään sanskritinkielistä nimitystä *sutra*). Sääntöjen pituus vaihtelee suuresti. Monet kieliopilliset säännöt ovat vain rivin pituisia. Toisaalta esim. rakastavaisten tai miehen ja vaimon käytöstä luokittelevat säännöt ovat sivun pituisia.

Kuten sanottu, ensimmäinen osa *Euttatikaram* käsittelee muinaistamilin äänneoppia. Seuraava yhteenvedo perustuu Zvelebiin (1972–1974) käännökseen ja kommentaariin. Ensimmäisessä luvussa luetaan äänteet: 12 vokaalia, 18 konsonanttia ynnä *h* sekä sananloppuiset 'ylilyhyet' *i* ja *u*. Toisessa luvussa esitetään äänteiden esiintymisrajoitukset sanan alussa, lopussa ja keskellä. Kolmannessa luvussa äänteet luokitellaan niiden ääntämistavan mukaan; kuvauskeinona ovat kaksijakoiset eli binaarit erot. Jäljellä olevat luvut käsittelevät sandhi-ilmiötä eli sitä, miten sanojen liittyminen toisiinsa vaikuttaa niiden loppu- ja alkuäänteisiin. Erotetaan vokaalin ja vokaalin, vokaalin ja konsonantin, konsonantin ja vokaalin sekä konsonantin ja konsonantin sandhi; ja prosessina sandhi jaetaan ei-muutokseen ja muutokseen, joista jälkimmäisen alalajit ovat assimilaatio, lisäys ja poisto. Sandhista annetaan ensin esimerkkejä, ja sitten käsitellään poikkeukset. Etenkin viimeisissä luvuissa esitystapa on varsin yksityiskohtaista.

Tärkeimmät toista osaa eli *Collatikaramia* koskevat lähteeni ovat – tässä järjestyksessä – Chevillard (1996) ja Sastri (1945). Tämän osan rakenne perustuu sanaluokkajakoon, joten se on käsiteltävä ensin. 'Varsinainen' kanta on se, että sanat (*col*) jakautuvat kahteen pääluokkaan, nimittäin substantiiviin (*peyar*) ja verbiin (*viai*), jotka ovat itsenäisiä yksikköjä. Mutta toisaalta nimitystä *col* käytetään myös kahdentyyppisistä epäitsenäisistä yksiköistä: yhtäältä substantiivin ja verbin sisällä tai lopussa olevista affikseista, sananloppuisista kliiteistä ja lausepartikkeleista; toisaalta sanojen juurista. Avaintermi *col* ei siis saa aivan yhtenäistä tulkintaa alkuteksteissä, joskin se saa sen kommentaari kirjallisuudessa.

Ensimmäinen luku alkaa substantiivien luokituksella: yksikölliset miestä ja naista merkitsevät sanat ja monikolliset ihmistä merkitsevät sanat kuuluvat 'ylempään luokkaan' ja muita merkitsevät yksikölliset ja monikolliset sanat kuuluvat 'alempaan luokkaan'. Substantiivin alaluokkia on siis kaikkiaan viisi; ne eivät saa systemaattista ilmaisua substantiivissa itsessään vaan siinä finiittiverbissä, jonka subjekti substantiivi on. Luokitus on luonteeltaan puhtaasti semanttinen (toisin kuin

esim. indoeurooppalaisten kielten 'suku'järjestelmissä). Monien sääntöjen avulla täsmennetään se, miten luokka ilmaistaan epäselvissä tapauksissa (hermafrodiitit, jumalat, abstraktiot, kaukaa nähdyt oliot, joista ei tiedä, ovatko ne miehiä vai naisia vai ihmisiä lainkaan). Myös persoona voi olla substantiivin ominaisuus, ts. yksiköt, joita me nimittäisimme persoonapronomineiksi (samoin kuin yksiköt, joita nimittäisimme demonstratiivipronomineiksi) kuuluvat substantiiveihin. Perussääntö on se, että finiitti-verbi kongruoi subjektin alaluokan ja persoonan kanssa; sen sijaan koska monikkoa ei välttämättä merkitä substantiivissa, finiitti-verbi ei niinkään kongruoi subjektin luvun kanssa kuin ilmaisee sen. Erityissääntöjä tarvitaan niitä tapauksia varten, joissa eri alaluokkiin kuuluvat substantiivit yhdessä muodostavat subjektin.

Toinen luku käsittelee sijajärjestelmää. Sijojia on seitsemän "tai kahdeksan, jos vokatiivi lasketaan mukaan". Kutakin sijaa edustaa yksi ainoa sijapäätte, vaikka todellisuudessa päätteitä voi olla useampia. Alkuaan sijat nimettiin vain järjestysluvun mukaan, mutta sittemmin niille on annettu länsimaisen perinteen mukaiset nimitykset: nominatiivi, akkusatiivi, instrumentaali, datiivi, ablatiivi (tai 'ekvatiivi'), genetiivi, lokatiivi. Joskus on ehdotettu, että 'instrumentaali' pitäisi jakaa kahdeksi sijaksi, jotka ennakoivat nykytämmin instrumentaalia ja komitatiivia (ks. Lehmann 1994: 36-37; toisin Chevillard 1996: 164). Lokatiivi poikkeaa muista sijoista kahdessa suhteessa: sen tunnus ei oikeastaan ole (vielä) sijapäätte vaan postpositio (= alkuaan 'silmää' merkitsevä sana), ja samanveroisia paikallisuuden eri aspekteja ilmaisevia postpositioita luetellaan kaikkiaan 19 kappaletta. Sijojen keskeiset funktiot määritellään semanttisten roolien avulla: agentti, patientti, paikka, aika, instrumentti, vastaanottaja, päämäärä/tulos (joskin nämä varsinaisesti esitellään vasta seuraavassa luvussa). Jokaisen sijan käyttöä havainnollistetaan luettelemalla lukuisia verbejä, joiden kanssa esiintyy ko. sijassa oleva substantiivi.

Kolmannessa luvussa todetaan, että sijoja voi vaihtaa keskenään. Ensimmäisessä käsitellään tapaukset, jotka ovat semanttisesti motivoituja, kuten esim. vaihtelu seuraavien rakenteiden välillä: 'Hän lyhensi elefantin hammasta' ~ 'Hän lyhensi elefantille hammasta' ~ 'Hän lyhensi elefanttia hampaassa' ~ 'Hän lyhensi elefanttia hammasta'. Mutta sitten todetaan, että sijat voivat korvata toisensa myös mielivaltaisesti. Tätä väitettä on aluksi vaikea uskoa, mutta Lehmann (1994: 29, 39, 42) vahvistaa sen painokkaasti todeksi. Lisäksi todetaan, että sijapäätte voi yksinkertaisesti jäädä pois. Myös tämän merkilliseltä kuulostavan väitteen Lehmann (1994: 52-54) vahvistaa. Kun muistetaan, että monikkoa ei tarvitse substantiivissa merkitä, ja kun lisätään, että substantiivia modifioidaan pelkästään taipumattomilla adjektiivi-, verbi- tai substantiivivartaloilla, käy yllättäen ilmi, että muinaistämilin nominaalisyntaksi on paljolti isoiloivaa eli muistuttaa rakenteeltaan esim. kiinaa. (Toisaalta silloin kun tällaiset taipumattomat yksiköt liittyvät niitä seuraavaan verbiin muodostaen sen kanssa yhdyssanan, lähestytään itse asiassa Pohjois-Amerikan intiaanikielten edustamaa polysynteettistä rakennetyyppiä.) Erikoislaatuisuuden tuntua vielä lisää havainto, että substantiivien ja verbien vartalon ja päätteiden väliin voidaan vapaasti lisätä yksi- tai kaksitavuisia 'täyteaineita', joilla ei ole mitään semanttista funktiota.

Neljännessä luvussa käsitellään vokatiivia. Toisin kuin muitten sijojen sen tunnus ei ole päätte (tai postpositio) vaan joko sananloppuisen *n:n* kato tai sananloppuisen *i:n* pidennys tai sananloppuisista äännettä edeltävän *a:n* pidennys tai emfaattisuutta ilmaiseva kliitti *-e*. Vokatiivin seikkaperäinen käsittely on hieman yllättävää, koska se on edellä todettu marginaaliseksi sijaksi. Selitys voi olla se, että runoudessa puhuttelumuotoja esiintyy runsaasti.

Viides luku käsittelee otsikkonsa mukaisesti substantiiveja (joita tosin on käsitelty kaikissa edeltävissäkin luvuissa). Kysymyksessä on luokkasysteemin täsmäntäminen. Yksikön ja monikon 1. persoonan pronominit luetaan ylempään luokkaan kuuluviksi, kun taas 2. persoonan pronominiin katsotaan voivan kuulua joko ylempään tai alempaan luokkaan. Substantiivien joukossa luokkajako tulee eksplisiittisesti esiin vain (kuten me sanoisimme) demonstratiivi-, interrogatiivi- ja indefiniittipronomineissa. Muissa substantiiveissa päätteet voivat olla jopa ristiriidassa semanttisen sisällön kanssa (joka siis ratkaisee). Yksi ja sama substantiivi voidaan myös tulkita eri luokkiin kuuluvaksi. Esim. lauseessa 'Elefantti tuli' verbi voi päättyä paitsi alemman luokan (yksikön tai monikon) tunnuksen myös joko yksikön maskuliinin tai feminiinin tunnuksen, ja tällöin 'elefantin' ymmärretään tarkoittavan

elefantin kaltaista miestä tai naista. Edelleen poikkeustapauksissa voidaan substantiivin päätteillä osoittaa, että itse asiassa eläimetkin (= alemman luokan jäsenet) jakautuvat mies- ja naispuolisiin, vaikka verbin taiputus ei tätä pystykään ilmaisemaan.

Kuudes luku käsittelee verbejä. Se on sisällöltään monipuolisin, ja siksi sille ei voi tässä yhteydessä tehdä täyttä oikeutta. Yhteenveto, jonka esitän seuraavassa, sisältää aineksia myös yhdeksänneistä luvusta. Verbeiltä puuttuvat sijat. Ne jakautuvat finiittiverbeihin ja ei-finiittiverbeihin. Finiittiverbit taipuvat (yksikön ja monikon) kolmessa persoonassa ja viidessä alaluokassa. Persoonapäätteissä esiintyy huomattavaa vaihtelua; monikon 1. persoonan 'primaaripäätteet' tekevät lisäksi eron inklusiivisen ja eksklusiivisen 'me'-muodon välillä. Finiittiverbit jakautuvat varsinaisiin ja ei-varsinaisiin. Edelliset taipuvat kolmessa tempuksessa (= 'mennyt', 'nykyinen', 'tuleva'). Jälkimmäisiltä puuttuu tempustaivutus. Ne muodostetaan lisäämällä persoonapäätteet adjektiivin tai substantiivin vartaloon. Jälkimmäisessä tapauksessa verbi ilmaisee tyyppillisesti omistamista tai jossain olemista Esim. rakenne 'olkapää + yks. 2. p.' tarkoittaa 'Sinulla on (suuret) olkapäät'. Erikoista kyllä, aivan samalla rakenteella on myös relatiivirakenteen mukainen merkitys 'sinä jolla on (suuret) olkapäät'. Jälkimmäisessä käytössä rakenne taipuu kuin mikä tahansa substantiivi. Finiittiverbi on ainoa 'täydellinen sana', ts. se voi yksinään muodostaa lauseen. Se tarvitsee kyllä lisäämääreitä, mutta nämä voivat jäädä piileviksi. Ei-finiittiverbit jakautuvat adverbaalisiin ja adnominaalisiin, ts. ne vaativat täydennykseksen verbin tai substantiivin. Adverbaalisia ei-finiittiverbejä (jotka nykytermein tulkittaisiin erilaisiksi infiniitiveiksi ja partisiipeiksi) on huomattava määrä; tämä on suora seurausta muinaistamiliin lauserakenteesta, joka sallii yhdylauseessa vain yhden, loppuun sijoitetun finiittiverbin. (Sama piirre on säilynyt nykytamilissa.) Adnominaaliset ei-finiittiverbit muodostavat relatiivirakenteen, joka pystyy yhdessä ja samassa muodossa ilmaisemaan useimmat semanttiset roolit (à la 'miehen asuma/menemä/tulema talo', 'miehen lyömä miekka' jne). Huomiota kiinnittää se, että tempustaivutuksessa esiintyviä eroja ei käsitellä ja että passiivi- ja kausatiivirakenteet tuskin mainitaan.

Seitsemännessä luvussa käsitellään luettelomaisesti epäitsenäisten 'sanojen' ensimmäinen tyyppi eli sanan osina esiintyvät grammatikaaliset morfeemit ja sanoihin tiivimmin tai löyhemmin liittyvät lausepartikkelit. Esimerkiksi voidaan valita *-um*, joka on yksi tavallisimmista kliiteistä. Sen todetaan ilmaisevan seuraavia merkityksiä: 'ja', 'jopa', 'tokko', 'tai sitten ei', 'siinä kaikki', 'juuri' sekä luetteleminen ja lopputuloksen esittäminen. Luvun lopussa kylläkin todetaan viisaasti, että puheena olleet yksiköt jakautuvat oikeastaan kahteen luokkaan: joko niiden merkitys voidaan määritellä täsmällisesti tai sitten ei. Kahdeksannessa luvussa käsitellään epäitsenäisten 'sanojen' toinen tyyppi eli sanajuuret. Käytännössä tämä tarkoittaa keskittymistä nimenomaan runoudessa esiintyvään erikoissanastoon. Yhdeksäs ja viimeinen luku on nimeltään 'Loput', ja siinä esitetään sellaisia eri aihepiirejä koskevia havaintoja, jotka eivät luonteestasi sijoittuneet edeltäviin lukuihin.

Avioliitto-opas

Collatikaramin pääpaino on selvästi morfologiassa. Kuten on nähty, syntaksia käsitellään hieman epäyhtenäisesti mm. luvuissa 1, 6 ja 9. Lausetyyppien luokitus esitetään ikään kuin ohimennen luvussa 2, kun luetellaan ne 'predikaatin' tyypit, jotka voivat seurata nominatiivia. Niinpä onkin vaikea yhtyä Sastrin (1945: xiii, 2) kantaan, jonka mukaan neljä ensimmäistä lukua käsittelevät syntaksia ja loput morfologiaa. Useammassa luvussa tuodaan esiin (nykytermein ilmaistuna) 'epäsuoran puheaktin' idea: kielen luonteeseen kuuluu se, että voidaan sanoa yhtä ja tarkoittaa toista.

Tärkein kolmatta osaa eli *Poruatikaramia* koskeva lähteeni on Sastri (1949–1956). Ensimmäisen luvun alkuosassa esitetään hyvin tiiviissä muodossa tamilrunouden yleinen viitekehys. Maailman entiteetit (*poru*) jakaantuvat kolmeen luokkaan: aika-paikka, tunteet ynnä niitä vastaavat tilanteet sekä oliot ja niiden ominaisuudet. Paikka jakautuu viiteen alalajiin: vuoristo, metsä, merenranta, niitty, autiomaa. Näitä vastaavat seuraavat ajan yksiköt (vuoden ja päivän mittakaavassa): syksy ja yön toinen vaihe; talvi ja yön kolmas vaihe; koko vuosi ja iltapäivä; koko vuosi ja aamunkoitto; kevät ynnä kesä ja keskipäivä. Näin syntyneitä viittä aika-paikkayksikköä vastaavat seuraavat rakkaussuhteelle ominaiset vaiheet: kohtaaminen, toivorikas

odotus, tuskainen odotus, (uskottomuuden aiheuttama) riita, ero (joko rakastetusta tai omasta perheestä). Nyt on syntynyt viisi aika-paikan ja tunteen yhdistelmää, ja kullakin niistä on oma edustajansa kaikista seuraavista 'olio'-kategorioista: jumala, ruoka, villieläin, puu, lintu, rumpu, väestön laji ja sen ammatti, harpun melodia, kukka "ja niin edelleen".

Lopputuloksena olevat viisi kokonaisuutta edustavat oikean rakkauden (*akam*) eri tyyppejä. (*Akam* tarkoittaa alkuaan 'sisäpuolta', ja se onkin yksi lokatiivin yhteydessä mainituista postpositioista; sittemmin se on tullut merkitsemään 'mieltä', 'rakkautta' ja 'rakkausrunoutta'.) Oikeasta rakkaudesta erotetaan palvelijoille ja orjille ominainen väärä rakkaus, jota on kahta lajia: joko se jää vaille vastakaikua tai se on epäsuhtaista ja liian himokasta. Edelleen tehdään selkoa syistä, jotka oikeuttavat (väliaikaisen) eron: niitä ovat opiskelu, sotiminen, toiminta lähetystöissä, rahan hankkiminen ja temppeissä esiintyneiden väärinkäytösten korjaaminen.

Ensimmäinen luku käsittelee siis rakkausrunoutta *akam*-nimikkeen alla. Seuraava luku käsittelee runouden toista lajia *puam*-nimikkeen alla. (*Puam* tarkoittaa alkuaan 'ulkopuolta', ja sekin esiintyy lokatiivisten postpositioiden listassa; sittemmin se on tullut merkitsemaan 'julkista elämää' ja erityisesti 'sankarirunoutta'.) Koska rakkauden lajeja on (väärä rakkaus mukaan lukien) kaikkiaan seitsemän, joudutaan *puam*-runoudessa erottamaan teemojen perusteella yhtä monta lajia: karjan varastaminen viholliselta; linnoituksen valtaaminen; kaksi eri vaihetta kahden kuninkaan välisessä taistelussa; eri kastien tehtävät ja niiden ylistävä selostaminen; kuolevaisuus ja kuolemaan liittyvät käytöstavat; rahallisesta hyödystä suoritettu kuninkaan ylistys. – Zvelebil (1973: luku 6) tarjoaa yleisesityksen *cankam*-runouden maailmankuvasta.

Seuraavissa luvuissa palataan rakkausrunouteen. Kolmannen luvun aiheena on avioliiton solmiminen ilman vanhempien suostumusta, mikä edellyttää salaisia tapaamisia, karkaamista jne. Rakastumisen ja kosimisen eri vaiheet käydään tarkoin läpi. Rakastavaisten lisäksi keskeisiä henkilöitä ovat miehen ystävä, naisen ystäväntär ja naisen kasvattiäiti. Ne eri tilanteet, joissa kunkin heistä sopii puhua, luetaan seikkaperäisesti.

Neljännän luvun aiheena on aviollinen elämä, onpa avioliitto sitten solmittu vanhempien suostumuksella tai ei. Nyt keskushenkilöinä ovat aviomies, vaimo, vaimon ystäväntär ja miehen "uskollinen rakastajatar". Tilanteita, joissa heidän sopii puhua, on - vastaavassa järjestyksessä - 33, 21, 19 ja 8. Seuraava esimerkki havainnollistaa kuvauksen seikkaperäisyyttä: Vaimon 11. puhumistilanne on se, jossa hän leikkii lapsensa kanssa tietämättä, että mies (ja isä) seisoo hänen takanaan uskottomuuttaan katuen ja haluten lepyttää hänet, niin että voisi itse palata perheenpään rooliin.

Viidennessä luvussa käsitellään erityisesti runoudelle ominaista 'epävarsinaista' kielenkäyttöä: epäsuoria puheakteja, ironiaa, metaforaa (= mm. elottomien esineiden 'puhetta') ja unia. Kuudennessa luvussa käsitellään rakastamisen psykologiaa: lähtien tunteiden yleisestä luokituksesta selitetään, mitkä ovat rakkauden tunteen (ja sen salaamisen) ulkoiset tuntomerkit eri tilanteissa. Seitsemännessä luvussa käsitellään vertauksia. Kahdeksannessa luvussa käsitellään runokielelle ominaista prosodiikkaa. Yhdeksännessä luvussa selitetään vanhentuneiden tai vanhentumassa olevien sanojen merkityksiä; useimmat näistä sanoista merkitsevät koiras- tai naaraspuolisia eläimiä tai eläinten poikasia. Tuntuu sopivalta, että *Tolkappiyam* päättyy alkutekstin ja kommentaarin suhteen tarkasteluun. Viimeinen sääntö toteaa, että hyvä kommentaari on tulos prosessista, jossa voidaan erottaa 35 eri vaihetta.

Sillisalaatti, jossa kuitenkin yhteinen näkökulma

Ensi näkemältä voi tuntua siltä, että *Tolkappiyam* yhdistää luvattomalla tavalla aineksia, jotka olisi syytä pitää erillään. Zvelebil (1992: 129-132) korostaa kuitenkin sitä, että kyseessä on yhtenäinen näkökulma, joka on ominainen tamilkulttuurille (ja Intian kultuurille yleensäkin). *Tolkappiyam* tutkii itse asiassa normeja kolmella eri tasolla: ensin puhumisen normit, jotka muodostavat kahden ensimmäisen osan tutkimuskohteen; sitten runonteon normit, jotka muodostavat kolmannen osan ensisijaisen tutkimuskohteen; lopuksi ne käyttäytymisnormit, jotka muodostavat kolmannen osan toissijaisen tutkimuskohteen. Kussakin tapauksessa normit säätelevät jotain todellisen käytöksen muotoa, ts. puhetta, runoutta ja rakkauselämää. *Tolkappiyam* on samanaikaisesti kaikkien näiden alueiden kielioppi; se on siis myös 'a grammar of love'.

Kaikkiin kolmeen eri alueeseen kuuluvien normien kuvaus esitetään sääntöjen (sutra) muodossa. Tässä on hyvin varhain saavutettu synteesi, jollaista länsimaiset semiootikot ovat 1900-luvun jälkipuolella innokkaasti (ja yleensä turhaan) tavoitelleet.

Tolkappiyam on niin monitahoinen teos, että kaikkia sen herättämiä kysymyksiä ei ole tässä yhteydessä mahdollista ottaa esiin. Mainitsen vain kolme. Intian kulttuurille on ominaista, että sekä taiteellinen että tieteellinen perinne luotiin suullisessa muodossa ja että vielä senkin jälkeen kun se oli saatu kirjoitetuksi, se siirrettiin suullisesti sukupolvelta toiselle. Tämä pätee mm. Painin kieliopista. On erittäin merkityksellistä, että maailman paras kielioppi, joka on samalla esitystavaltaan yksi kaikkein 'algebraisimmista', luotiin aikoinaan ilman kirjakielen apua (ks. Masica 1991: 134-136). Kuten Zvelebil toistuvasti korostaa, myös tamilkulttuurin merkkiteokset säilyivät sekä suullisen että kirjallisen perinteen varassa. (*Tolkappiyamin* ensimmäinen osa sisältää viittauksia kirjoitusmerkkeihin.) Rubin (1995) on ensimmäisenä kuvannut seikkaperäisesti niitä tekniikkoja, jotka mahdollistavat suullisen perinteen säilymisen. Mutta (kuten olen hänelle huomauttanutkin) hän latistaa omaa teesiään, kun hän rajoittaa 'suullisen perinteen' koskemaan vain taiteellisia luomuksia.

Tiede kehittyy omista lähtökohdistaan

Yksi tieteen historian suuria kysymyksiä koskee 'internalismin' ja 'eksternalismin' välistä kiistaa: kehittykö tiede omista lähtökohdistaan käsin vai tieteenulkoisten tekijöiden vaikutuksesta? Perinteellinen lähestymistapa oli selvästi internalistinen, joten nykyiset tieteenhistorioitsijat ovat katsoneet velvollisuudekseen puoltaa eksternalismia. Ottamatta kantaa siihen, mikä on tilanne muissa tieteissä, totean, että kielitieteen (tarkemmin: kielioppiteorian) historian osalta vastaus on yksiselitteinen: internalismi on täysin oikeassa ja eksternalismi on täysin väärässä. Paninin morfonologia ja Chomskyn morfonologia ovat käytännöllisesti katsoen identtiset (kuten chomskylaiset ovat itekin moneen kertaan todenneet), vaikka ne luotiin täysin erilaisissa ulkoisissa olosuhteissa, ts. yhtäältä 400-luvun e.Kr. Intiassa ja toisaalta 1960-luvun USA:ssa. Olen antanut tämän tiedon jyväsien useammallekin tieteenhistorioitsijalle, ja he ovat aina vastaanottaneet sen kirjaimellisesti suu auki: eivät voi kieltää mutta eivät voi myöntääkään, koska dogmi estää.

Yleensä ajatellaan, että jos tieteen tekemiselle ei ole selviä, sisäisiä tai ulkoisia esteitä, tiede ei voi olla edistymättä. Sekä *Aadhyaya* että *Tolkappiyam* kyseenalaistavat nämä ajattelutottumukset. Näiden teosten korkea taso merkitsee sitä, että niillä nimenomaisilla aloilla, joita ne edustavat, edistystä on ollut hyvin vähän jos lainkaan. Yksi tapa reagoida Intian kielitieteen esiin nostamaan ongelmaan on väittää, että puhe 'tieteen edistyksestä' ei ole mielekäästä. Nähdäkseni tämä väite (jonka minulle ovat esittäneet mm. eräät turkulaiset historioitsijat) on hylättävä; mutta kun se hylätään, joudutaan samalla myöntämään periaatteellinen ero (normatiivisen) tieteen historian ja (ei-normatiivisen) yleisen historian välillä (ks. Itkonen 1998: luku 9). Olen yrittänyt herätellä keskustelua näistä kysymyksistä, mutta huonolla menestyksellä. *Tieteessä tapahtuu* -lehden viime numeroissa on julkaistu puheenvuoroja, joissa on pyritty osoittamaan, että Suomen nykyisellä historiankirjoituksella olisi varaa parantaa metodologista itseymmärrystään. Ehkä omat huomautukseni tukevat tätä kritiikkiä sen verran, että jotain parannusta saadaan aikaan.

KIRJALLISUUTTA

Arens, Hans (1984): *Aristotle's theory of language and its tradition*. Amsterdam: John Benjamins.
Asher, R.E. (1985): *Tamil* (Croom Helm Descriptive Grammars). London: Croom Helm.
Chevallard, Jean-Luc (1996): *Le commentaire de Caavaraiyar sur le Collatikaram du Tolkappiyam*. Institut français de Pondichéry.
Itkonen, Esa (1991): *Universal history of linguistics: India, China, Arabia, Europe*. Amsterdam: John Benjamins.
Itkonen, Esa (1998): *Kirjoituksia kielitieteestä, filosofiasta, historiasta ja politiikasta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
Joshi, S.D. (1968): *Patañjali's vyakaraa-mahabhaya*. Samarhahnika. University of Poona.
Joshi, S.D. & J.A.F. Roodbergen (1992): *The Aadhyaya of Paini*. Vol. I. New Delhi: Sahitya Akademi.
Lehmann, Thomas (1994): *Grammatik des Alt tamil*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
Masica, Coli P. (1991): *The Indo-Aryan languages*. Cambridge University Press.
Rubin, David C. (1995): *Memory in oral traditions*. Oxford University

Press.

Sastri, P.S.Subrahmanya (1945): Tolkappiyam-Collatikaram.

Annamalai University.

Sastri, P.S.Subrahmanya (1949-1956): Poru-atikaram - Tamil Poetics.

Madras: The Kuppuswami Sastri Research Institute.

Zvelebil, Kamil (1972-1974): Tolkappiyam (= Euttatikaram I-IX).

Journal of Tamil Studies.

(1973): The smile of Murugan: On Tamil literature of South India.

Leiden: E.J. Brill.

Zvelebil, Kamil (1992): Companion studies to the history of Tamil

literature. Leiden: E.J. Brill.

Kirjoittaja toimii yleisen kielitieteen professorina Turun yliopistossa. Häneltä on juuri ilmestynyt artikkelikokoelma "Kirjoituksia kielitieteestä, filosofiasta, histyoriasta ja politiikasta" (SKS 1998).

